

LEADER

Kantri

MEIDÄN KYLÄN

KIERTOTALOUS-
SUUNNITELMA

PÄIVITYKSIÄ KYLÄN
KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

JAETAAN, LAINATAAN KORJATAAN, KIERRÄTETÄÄN

Kiertotalouden tavoitteena on siirtyä pois lineaarisesta taloudesta, jossa raaka-aineista valmistetaan tuotteita, jotka käytön loputtua päätyvät jätteiksi. On tärkeää pyrkiä kohti resurssitehokasta ja ilmastoneutraalia taloutta, jossa toimitaan kilpailukykyisesti luonnon kantokyvyn rajoissa.

Kiertotaloudessa keskeistä on, ettei tuoteta uusia tavaroita, vaan kehitetään kuluttamiselle vaihtoehtoisia tapoja. Ostamisen sijaan tavaroita voidaan jakaa, lainata, korjata, kierrättää tai esimerkiksi tuottaa ne palveluina, jolloin omistamisen sijaan maksetaan tuotteen hyödyistä. Kiertotaloudessa materiaaleista syntyy yhä uudelleen uusia tuotteita, ei jätettä. Materiaalit pyritään pitämään kierrossa mahdollisimman kauan.

Miten kiertotaloutta voi edistää kylillä? Millaisia asioita voisi jakaa, lainata tai käyttää yhdessä toisten kanssa? Kuinka kierrätystä voisi tehostaa ja jätteen ja hävikin määrää vähentää? Voisiko joitakin tuotteita tarjota palveluna? Entä miten ympäristöasiat olisi mahdollista ottaa entistä paremmin huomioon? Samalla kartoitetaan millaisia kiertotaloustoimia on jo käytössä ja kuinka niitä olisi mahdollista kehittää edelleen.

Kylätaloja ollaan kehittämässä yhä enemmän monipalvelukeskuksiksi, ja tämä luo hyvät edellytykset myös kiertotalouden kehittämiseksi kylissä.

LEADER
Kantri

MITÄ VOISI LAINATA?

Lainattaviksi sopii etenkin harvoin käytössä olevat tavarat, kuten erilaiset liikunta- ja retkeilyvarusteet/-välineet, pihapelit, työkalut, tekstiilipesuri, astiasto, mehumaija, ompelukone/saumuri, oksasilppuri tai vaikkapa vene.

Asukkaiden ja kesäasukkaiden toiveita lainaamon tarjontaan voi kartoittaa kyselyllä. Samalla kyselyllä voisi löytyä tavaroita, joita omistajat olisivat valmiita vuokraamaan, esim. klappikone, peräkärry, mökki...

TURHAT TAVARAT KIERTOON

Itselle turhat tavarat voivat löytää uuden kodin, jossa niiden elinkaari saa jatkoa. Kirjat, lehdet, lauta- ja palapelit, lasten vaatteet ja lelut kiertävät helposti, ja niille voi varata vaikka kylätalolla oman hyllyn, jonne tavaraa voi tuoda tullessaan ja viedä mennessään.

Tavaroiden kiertoa voi edesauttaa myös järjestämällä kirppistapahtuman. Voisiko kylän kesätapahtumien joukkoon perustaa vuotuisen peräkonttikirppiksen? Myös Facebookin kirppis-ryhmissä tavaraa löytää nopeasti uuden omistajan ja tällaisen ryhmän voi helposti luoda myös omalle kylälle.

YHTEISKÄYTTÖ

Miltä kuulostaisi kyläpyörät? Kaikkien käytössä olevat pyörät palvelisivat niin kyläläisiä kuin matkailijoitakin. Sähköpyörällä taittuisi pidempikin matka ja kokeilun kautta moni voisi rohkaistua hankkimaan myös oman sähköpyörän, jolla osan automaatoista voisi korvata.

Kimppakyydeillä liikut ympäristöystävällisemmin. Löytyisikö työmatkalle tai illan harrastuksiin kulkijoita omalta kylältä?

MITÄ MEIDÄN KYLÄLLÄ VOI
LAINATA TAI VUOKRATA?

TAVARAT
KIERTÄVÄT
KYLÄLLÄ

YHTEISESTI KÄYTÖSSÄ

PALVELUT LÄHELTÄ

Kylätalo monipalvelukeskuksena voi toimia kylällä monipuolisten palveluiden kotipaikkana. Lähi- palveluiden kehittäminen vie kylää myös osaltaan kohti hiilineutraaliutta.

Erilaiset terveys-, kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut voidaan tuoda lähelle kyläläisiä, kun kiertäville palveluntarjoajille on tarjolla tiloja monipalvelukeskuksissa. Kyläyhteisö voi tuottaa myös omia palveluita, ja luoda kylälle työtä. Kauppakassipalvelu, talkkaripalvelu lumi-, piha ja remonttitöineen ja siivous- ja muunlainen kotipalvelu vähentävät liikkumisen tarvetta ja toisaalta esimerkiksi kaikkea remontointiin ja pihatöihin liittyvää tavaraa ei tarvitse itse omistaa, kun työt ostaa palveluna.

Kylätalo monipalvelukeskuksena voi toimia myös majoituspaikkana, samoin kylän muut tyhjä kiinteistöt - talot, mökit ja rantasaunat. Näiden vuokraus on hyvä esimerkki jakamistaloudesta, jolle digitalisaatio luo hyviä edellytyksiä, esimerkkinä AirBnB-majoituspalvelu.

SERVICE

LÄHIPALVELUITA
OMALTA KYLÄLTÄ

KASVIS- JA LÄHIRUOKAA

Kohti hiilineutraalia kylää voi pyrkiä myös ruokalautasella. Kasvisten ja lähiruoan lisääminen ruokavalioon ovat fiksuja valintoja. Omilla pihoidilla ja palstoilla kasvatettu ja sesonginmukainen lähiruoka pienentää hiilijalanjälkeä. Lisäksi luonnontuotteiden keruu ja jalostus voi tarjota työtä.

REKO-lähiruokarinki, lähiruokatori tai Pop up-lähiuotemyynti tuo alueen oman elintarviketarjonnan kaikkien saataville.

HÄVIKKI JA JÄTTEET

Syömäkelpoista ruokaa päätyy vuosittain roskikseen 20-25 kiloa henkeä kohden - hävikiksi päätyessään ruoantuotannon päästöt ovat syntyneet turhaan. Hävikkiä voi ehkäistä paitsi hyvällä suunnittelulla ja ruoan säilömisellä ja pakastamisella, myös yhteisruokailuilla. Lisäksi kauppareissulla voi vähentää hävikkiä valitsemalla ostoskoriin punalaputettuja tuotteita.

Kylälle voidaan perustaa yhteiskompostori biojätteille. Myös jätteiden lajittelumahdollisuuksia voidaan pyrkiä edistämään koko kylän voimin. Voisiko yhden tuotannossa syntyvät sivuvirrat tarjota materiaalia toisille?

ENERGIAA TEHOKKAASTI JA VIHREÄSTI

Kylätalon, kotien ja muiden rakennusten energiatehokkuutta voidaan parantaa monin tavoin. Lämmitysmuodon vaihtaminen erityisesti öljylämmitteisissä taloissa on merkittävä päästövähennys, mutta uusiutuvaan energiaan siirtymisen voi aloittaa helposti tekemällä sopimuksen ekosähkön käytöstä - vaikka omalla sohvalla istuen.

RUOKAA OMALTA KYLÄLTÄ

HÄVIKKI JA JÄTTEET

VIHREÄMPÄÄ ENERGIAA KYLÄLLÄ

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Globaalissa mittakaavassa siirtyminen kiertotalouteen auttaa hillitsemään ilmastonmuutosta, vähentämään luonnonvarojen käyttöä ja pysäyttämään luontokadon - mutta vaikuttaa voidaan myös paikallisesti!

Vieraslajeja torjumalla ja arvokkaita elinympäristöjä suojelemalla ja ennallistamalla voidaan turvata luonnon monimuotoisuutta. Voisiko torjunta- tai ennallistamistyötä tehdä koko kylän voimin?

Myös metsätaloudessa luonnon monimuotoisuutta voidaan huomioida monin tavoin samalla, kun huolehditaan kestävästä metsätaloudesta ja puuntuotannosta.

Metsä tarjoaa puuraaka-aineen lisäksi myös monipuolisesti muita ekosysteemipalveluita maisemasta ja virkistyksestä hiilensidontaan ja ravinteiden kiertoon. Luonnontuotteita unohtamatta!

KYLÄN LUONTO JA YMPÄRISTÖ

HUOLEHDITTAAN RAKENNUKSISTA

Vanhoja rakennuksia kunnostamalla saadaan pidennettyä niiden käyttöikä ja samalla puurakenteiden hiili pysyy tulevaisuudessakin niihin varastoituneena. Puurakentamista kannattaa suosia ja lisäksi myös miettiä, löytyisikö käytetylle puutavaramalle sopivia rakennuskohteita. Rakennusten eristämällä parannetaan energiatehokkuutta ja huomiota kannattaa kiinnittää myös tilojen käytön optimointiin.

KORJATAAN JA TUUNATAAN

Tavaroiden korjaamisen ja tuunaamisen ympärille voi perustaa harrastusryhmiä kylätalolle tai varata niille sopivia työtiloja vapaasti käytettäväksi kaikille kiinnostuneille. Vanhat huonekalut ovat suosittuja tuunauskohteita ja esimerkiksi vaatteiden elinkaarta on helppo pidentää korjaamalla ja tuunaamalla niitä.

Vaatteista voi monien muiden tekstiilien tapaan leikata myös matonkudetta, jolloin materiaali jatkaa elinkaartaan täysin uudessa tuotteessa. Jos vaate ei enää ole korjauskelpoinen, sen osoite on lähi-tulevaisuudessa tekstiilijäte sen keruun yleistyessä.

MAATALOUS

Kiertotaloutta voi edistää myös maataloudessa monin tavoin, muun muassa vahvistamalla maaperän elinvoimaisuutta ja kivennäismaapeltojen hiilensidontaa maan kasvukunnosta huolehtimalla.

Biokaasun tuotanto ja kierrätyslannoitteiden valmistus ovat esimerkkejä kiertotalouden ratkaisuksista, jotka luovat myös uusia työpaikkoja.

KYLÄN RAKENNUKSET

KYLÄLLÄ
KORJATAAN JA
TUUNATAAN

MAATALOUS

MUISTIINPANOJA & LISÄYKSIÄ KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

MUISTIINPANOJA & LISÄYKSIÄ KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

KIERTOTALOUSSUUNNITELMAT
JA NIIDEN SUUNNITTELUPOHJA
ON TOTEUTETTU OSANA LEADER
KANTRIN CIRCLE-
KIERTOTALOUSSHANKETTA.

CIRCLE - LEADER
TRANSNATIONAL COOPERATION
PROJECT

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LEADER
Kantri